Lietas Nr. A420391712
Lietas arhīva Nr. AA43-2062-13/17

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2013.gada 30.oktobrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Amona,

tiesneši S.Liniņa un V.Poķis,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Brīvprātīgais" pārstāvjiem /pers. C/, /pers. D/ un /pers. E/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes VAS „Valsts nekustamie īpašumi" pārstāvei Dainai Misiņai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc SIA „Brīvprātīgais" pieteikuma par administratīvā akta izdošanu, sakarā ar SIA „Brīvprātīgais" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 19.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] SIA „Brīvprātīgais" (turpmāk arī – pieteicēja) 2002.gada 13.jūnijā vērsās VAS „Valsts nekustamie īpašumi" (turpmāk arī – atbildētāja) ar ierosinājumu par apbūvēta zemesgabala ar kadastra Nr./numurs A//adrese//adrese/, (turpmāk – Zemesgabals) atsavināšanu.

Ar VAS „Valsts nekustamie īpašumi" 2012.gada 18.janvāra lēmumu Nr.48 (turpmāk – Lēmums) Zemesgabalu 3799 m^2 platībā atteikts nodot atsavināšanai. Lēmumā norādīts, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 8.augusta noteikumiem Nr.690 „Noteikumi par Rīgas brīvostas robežu noteikšanu" (turpmāk – Noteikumi Nr.690) Zemesgabals atrodas Rīgas brīvostas robežās, un Rīgas brīvostas likuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka valsts un pašvaldības zemi brīvostas teritorijā nevar pārdot, dāvināt vai citādi atsavināt.

[2] SIA „Brīvprātīgais" vērsās tiesā ar pieteikumu par Lēmuma atcelšanu un pienākuma uzlikšanu VAS „Valsts nekustamie īpašumi" atsavināt Zemesgabalu. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Lēmums pieņemts formāli, neizvērtējot konkrēto situāciju un lietas faktiskos un vēsturiskos apstākļus. Tiesību normas, uz kurām atsaucas atbildētāja, pieņemtas laikā no 2006. līdz 2011.gadam, t.i., pēc Zemesgabala atsavināšanas ierosinājuma iesniegšanas.

[2.2] Atbildētājai ilgstoši neizskatot pieteicējas ierosinājumu un novilcinot lēmuma pieņemšanu, ir mainījušās tiesību normas, kas pieteicējai ir nelabvēlīgas. Atbildētāja pārkāpa tiesiskās paļāvības principu, ilgstoši pieļaujot bezdarbību un nolaidību un neizskatot pieteicējas ierosinājumu saprātīgā termiņā. Atbildētāja pārkāpa arī Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 5.pantu, jo tā nav veicinājusi pieteicējas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību, bet tīši tās ierobežojusi. Nav ievērots arī APL 13.pantā nostiprinātais samērīguma princips.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 19.oktobra spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[3.1] Tiesa atzina, ka ir izskatāms prasījums par valstij piederoša nekustamā īpašuma atsavināšanu, tajā ietverot arī iespējamo privatizāciju. Tiesa uzskatīja par nepieciešamu to norādīt tādēļ, ka tiesas sēdes laikā pieteicējas pārstāvis paskaidroja, ka 2002.gada iesniegums ir neveikli noformēts un ar to ir bijusi domāta atsavināšana. Atbildētājas pārstāve norādīja uz jautājuma

izvērtēšanu gan no privatizācijas, gan valsts mantas atsavināšanas aspekta. Kā redzams no pieteicējas 2002.gada 11.jūnija iesnieguma Nr.19, tajā ir pausta nepārprotama griba par atsavināšanu, nav norādīts uz vēlmi privatizēt. Tas norādīts gan iesnieguma nosaukumā, gan saturā. Arī Lēmums, pretēji atbildētājas pārstāves paskaidrojumiem nesatur norādes par iespējamo privatizācijas procesa izvērtējumu, tieši pretēji – Lēmumā nepārprotami ir norādīts, ka iesniegums reģistrēts atsavināšanas reģistrā. Tāpat tiesa konstatēja, ka pieteikumā tiesai pieteicēja ir norādījusi, ka pie atbildētājas vērsās ar atsavināšanas iesniegumu, vēloties panākt zemes gabala atsavināšanu. Pieteikumā nav ietvertas norādes par pieteicējas vēlmi iniciēt privatizācijas procesu. Vienlaikus Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma $2.^1$ panta pirmajā daļā noteikts, ka, atsavinot apbūvētus zemesgabalus, šā likuma normas ir piemērojamas, ja Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likumā nav noteikts citādi. Līdz ar to tiesas ieskatā lietā ir vērtējamas gan Zemesgabala atsavināšanas, gan privatizācijas iespējas.

[3.2] Lieta ierosināta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, un tiesai jānoskaidro, vai pastāv priekšnoteikumi pieprasītā labvēlīga administratīvā akta izdošanai – Zemesgabala nodošanai atsavināšanai vai privatizācijai. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Senāts) savā judikatūrā ir atzinis, ka tiesai, lemjot par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, jāvadās no tās tiesību normas, kas ir spēkā lietas izskatīšanas pēc būtības pabeigšanas laikā, proti, laikā, kad tiesa aiziet taisīt spriedumu *(skat. Senāta 2007.gada 8.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-430/2007 21.punktu)*.

[3.3] Likuma par ostām 3.pants noteic, ka ostas robežas, iekļaujot tajās teritorijas, kuras, ņemot vērā ģeogrāfisko stāvokli, varētu izmantot ostas perspektīvai attīstībai, tai skaitā valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras zemes nodalījuma joslas platības, nosaka Ministru kabinets pēc attiecīgās pašvaldības, ostas pārvaldes un valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja ieteikuma. Ministru kabinets, pamatojoties uz doto deleģējumu, ir izdevis Noteikumus Nr.690. Atbilstoši šo noteikumu normām Zemesgabals ir iekļauts Rīgas brīvostas teritorijā. Par šo apstākli lietā strīda nav.

[3.4] Rīgas brīvostas likuma 4.panta pirmajā daļā noteikts, ka valsts un pašvaldību zemi brīvostas teritorijā nevar pārdot, dāvināt vai citādi atsavināt. Tātad likumdevējs ar vispārsaistošu normu ir noteicis atsavināšanas aizliegumu brīvostas teritorijā esošām zemēm, jeb lēmis, ka zeme šādās teritorijās ir nepieciešama valstij un pašvaldībai attiecīgās teritorijas attīstībai. Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma 4.panta pirmajā daļā noteikts, ka valsts mantas atsavināšanu var ierosināt, ja tā nav nepieciešama attiecīgajai iestādei vai citām valsts iestādēm to funkciju nodrošināšanai (..). Savukārt Rīgas brīvostas likuma mērķis ir definēts 2.pantā – noteikt Rīgas brīvostas darbības principus un pārvaldes kārtību, lai veicinātu Latvijas līdzdalību starptautiskajā tirdzniecībā, investīciju piesaisti, ražošanas un pakalpojumu attīstību, kā arī jaunu darbavietu radīšanu. No norādītā secināms, ka likumdevējs ir izdarījis nepieciešamos apsvērumus attiecībā uz Rīgas brīvostas zemes nepieciešamību valsts pārvaldes funkciju veikšanai un ir izslēdzis iespēju izdarīt cita veida apsvērumus. Ievērojot norādīto, tiesa konstatē, ka nepastāv priekšnoteikumi tam, lai būtu iespējams nodot zemesgabalu atsavināšanai.

[3.5] Vērtējot to, vai pastāv iespēja Zemesgabala nodošanai privatizācijai, tiesa norādīja, ka no likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 2.panta regulējuma secināms, ka privatizācijas rezultātā mainās valsts un pašvaldības īpašuma objekta īpašnieks, tādējādi atzina, ka privatizācija ir viens no atsavināšanas veidiem. Normatīvie akti nepieļauj Zemesgabala atsavināšanu, tādēļ nav iespējama arī tā nodošana privatizācijai, jo Rīgas brīvostas likuma 4.panta pirmā daļa ir speciālā tiesību norma attiecībā pret Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma un likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" normām. Ievērojot šo likumdevēja noteikto aizliegumu, tiesa secināja, ka nav iespējama pieteicējas pieprasītā labvēlīgā administratīvā akta izdošana par Zemesgabala nodošanu privatizācijai.

[3.6] Pieteicējas pārstāvis atsaucās uz Civillikuma normām par zemesgabala un uz tā uzceltas ēkas vienotību, apkārtējās vides sakoptību.

Izvērtējot šīs iebildes, tiesa norādīja, ka Rīgas brīvostas likuma 4.pants kopumā regulē ar zemi saistītās tiesiskās attiecības Rīgas brīvostas teritorijā. Likums par ostām un Rīgas brīvostas likums pieļauj arī ēkas (būves) kā patstāvīgus īpašuma tiesību objektus ostas teritorijā. Piemēram, Likuma par ostām 4.panta piektā daļa noteic, ka ostas pārvalde ir tiesīga uz tai valdījumā nodotās valstij vai pašvaldībai piederošās zemes celt ostas darbībai nepieciešamās ēkas (būves) kā patstāvīgus īpašuma objektus. Tādas pašas tiesības ostas pārvaldei ir arī attiecībā uz citu juridisko vai fizisko personu zemi, uz kuru tā nodibinājusi personālservitūtu. Rīgas brīvostas likuma 4.panta ceturtā un piektā daļa paredz personālservitūta nodibināšanu uz fiziskajām un juridiskajām personām piederošo zemi par labu ostas pārvaldei un servitūta lietotāja un nomnieka tiesības būvēt ostas darbībai nepieciešamās ēkas un būves.

No minētā tiesa secināja, ka brīvostas teritorijas zeme neatkarīgi no tās piederības kalpo brīvostas darbībai un normatīvie akti pieļauj arī jaunu būvju kā patstāvīgu īpašuma objektu radīšanu. Līdz ar to tiesa secināja, ka speciālās tiesību normas pieļauj arī jau pastāvošu šādu būvju kā patstāvīgu īpašumu objektu turpmāku esamību. Teritorijas sakoptība pašreizējā laika posmā nevar būt arguments Zemesgabala nodošanai atsavināšanai vai privatizācijai.

[3.7] Pieteicējas pārstāvis norādīja, ka pieteicēju spriedums interesē no morālā aspekta un pieteicēju interesē, kurš ir vainojams par pieteicējai nodarītajiem zaudējumiem.

Tiesa norādīja, ka atbilstoši APL 249.pantam tiesa taisa spriedumu par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu, nepārsniedzot prasījuma robežas. Izskatāmajā lietā pieteicēja tiesā nav vērsusies ar prasījumu par kāda veida zaudējumu atlīdzinājumu vai APL 184.panta otrajā daļā paredzēto pieteikuma priekšmetu – par administratīvā akta izdošanas procesā pieļauta procesuālā pārkāpuma konstatēšanu, ja tas radījis būtisku personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu un ir nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos. Šādu pieteikumu var iesniegt, ja attiecīgās tiesiskās intereses nav iespējams īstenot ar šā panta pirmajā daļā minētajiem pieteikumiem. Līdz ar to tiesai nav pamata vērtēt iespējamo pieteicējai nodarīto zaudējumu esamību vai neesamību un cēloņsakarību ar atbildētājas darbībām. Pieteicēja ilgstošo lēmuma pieņemšanu ir norādījusi kā pamatojumu tam, lai tiktu izdots tās pieprasītais labvēlīgais administratīvais akts. Kā jau tiesa norādīja, normatīvais regulējums liedz šāda prasījuma apmierināšanu.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 19.oktobra spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā atkārto pieteikumā minēto un papildus norāda turpmāk minēto.

[4.1] Tiesa nepamatoti ņēma vērā tikai iestādes intereses un argumentus. Spriedums neatbilst faktiskajiem lietas apstākļiem.

[4.2] Pareizs ir tiesas secinājums, ka lietā ir vērtējamas gan Zemesgabala atsavināšanas, gan privatizācijas iespējas.

[4.3] Nav pamatoti tiesas apsvērumi attiecībā uz Civillikuma normām par zemesgabala un uz tā uzceltās ēkas vienotību. Nepamatoti ir arī tiesas secinājumi, ka Rīgas brīvostas likums un Likums par ostām pieļauj arī ēkas (būves) kā pastāvīgus īpašuma objektus ostas teritorijā, kā arī, ka jebkurā gadījumā brīvostas teritorijas zeme kalpo brīvostas darbībai un teritorijas sakoptība pašreizējā posmā nevar būt arguments tās nodošanai atsavināšanai vai privatizācijai. Šie secinājumi ir nepamatoti un nekalpo ne ekonomikas izaugsmei, ne sabiedrības interesēm.

Ja uz brīvostas teritorijā esošās zemes atrodas pieteicējai piederoša ēka un neviens cits šo Zemesgabalu neizmanto, šī zeme nevar kalpot brīvostas darbībai. Šis jautājums jāskata kontekstā ar APL 13.pantā noteikto samērīguma principu un šā likuma 5.pantā noteikto privātpersonas tiesību ievērošanas principu.

No zemes apsaimniekošanas viedokļa, tātad arī no ekonomiskās attīstības viedokļa, ir lietderīgi, ka zemei un ar to saistītai ēkai ir viens īpašnieks. Kopš 2006.gada, kad Zemesgabals kļuva piekritīgs Rīgas brīvostai, tā šo zemi nav kopusi un apsaimniekojusi, no kā secināms, ka Zemesgabals nekalpo brīvostas darbībai. Šobrīd sabiedrībā tiek aktualizēta un veicināta „zaļā" domāšana, apkārtējās vides sakoptība un cilvēku veselības aizsardzības jautājumi. Nesen notika arī gaisa piesārņošana Sarkandaugavā un Kundziņsalā, līdz ar to tiesas ignorance pret teritorijas sakoptības jautājumu neiztur kritiku.

[4.4] Nav pamatots secinājums, ka tiesai jāvadās no tiesību normām, kas bija spēkā lietas izskatīšanas pēc būtības pabeigšanas laikā un ka pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošana nav iespējama.

Tiesa likuma normas piemēroja formāli, taču ne saprātīgi un taisnīgi. Nav ņemts vērā APL 8.pantā un 17.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktais. Tiesa nepamatoti neņēma vērā, ka likumu normas ir mainījušās laikā pēc tam, kad pieteicēja iesniedza Zemesgabala atsavināšanas ierosinājumu. Uz ierosinājuma iesniegšanas brīdi Zemesgabals neatradās Rīgas brīvostas teritorijā un nepastāvēja likuma normas, kas aizliegtu Zemesgabala atsavināšanu un privatizāciju. Tātad atbildētāja ir vainojama tajā, ka pieteicējas iesniegums ilgtoši netika izskatīts un, novilcinot lēmuma pieņemšanu, mainījās likuma normas.

[4.5] Tiesa nav vērtējusi apstākli par atbildētājas iespēju iegūt Rīgas brīvostas un citu atbildīgo institūciju saskaņojumu, lai Zemesgabals tiktu atsavināts pieteicējai.

[4.6] Nav saprotama tiesas vienaldzība pret atbildētājas bezdarbību un nolaidību ilgstošā laika periodā, kas pieteicējai nodarījusi neatgriezenisku morālo un materiālo kaitējumu.

[5] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumā apelācijas sūdzību neatzīst un uztur iepriekš sniegtos paskaidrojumus.

[6] Pieteicējas pārstāvji tiesas sēdē uzturēja apelācijas sūdzību un lūdza pieteikumu apmierināt. Viņi paskaidroja, ka pieteicēja vēlējās privatizēt visu Zemesgabalu, 1200 m^2 platība pieteicējai netika piedāvāta. Pieteicēja SIA „MerKo" 2005.gadā pasūtīja projektu, 2006.gada 20.jūlijā šis projekts tika iesniegts saskaņošanai pašvaldībā. Pieteicēja paļāvās uz atbildētājas rīcības tiesiskumu un tiesā ātrāk nevērsās, jo nebija saņēmusi rakstisku atteikumu.

Atbildētājas pārstāve tiesas sēdē apelācijas sūdzību neatzina un lūdza pieteikumu noraidīt, papildus paskaidrojot, ka pieteicējas iesniegums pēc būtības tika izskatīts tikai 2012.gadā tāpēc, ka pastāvēja neskaidrība par Zemesgabala platību. Pieteicēja sākotnēji vēlējās privatizēt lielāku zemes platību un tāpēc vairākkārt nesaskaņoja zemes robežplānus. Pēc tam, kad pieteicēja uzzināja Zemesgabala vērtību, tā savas domas mainīja un vēlējās privatizēt tikai 1200 m^2 zemes.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir daļēji pamatota un pieteikums ir apmierināms daļā.

[8] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus. Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas sprieduma daļā, kas attiecas uz prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu (sk. [3.1] – [3.6] punktu) ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar APL 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai minētajā daļā un APL 251.panta piektajā daļā norādītos apsvērumus atkārtoti nenorāda.

[9] Vērtējot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, nav pamatots pieteicējas arguments, ka tiesai bija jāvērtē

atbildētājas iespēju iegūt Rīgas brīvostas un citu atbildīgo institūciju saskaņojumu, lai Zemesgabals tiktu atsavināts pieteicējai. Ne Rīgas brīvostai, ne arī kādai citai institūcijai nav tiesību pretēji likumā noteiktajam aizliegumam saskaņot konkrētā valstij piederošā Zemesgabala atsavināšanu, jo tas atrodas Rīgas brīvostas teritorijā.

[10] Tā kā pieteicēja pieteikumā norāda uz atbildētājas prettiesisko rīcību, ilgstoši neizskatot pieteicējas iesniegumu, apgabaltiesa vērtē, vai atbildētāja ir pieļāvusi procesuālu pārkāpumu, pieteicējas 2002.gada 13.jūnija iesniegumu pabeidzot izskatīt 2012.gada 18.javārī.

2002.gada 11.jūnijā, kad pieteicēja vērsās pie atbildētājas ar iesniegumu par Zemesgabala atsavināšanu, bija spēkā Ministru kabineta 1995.gada 13.jūnija noteikumi Nr.154 „Administratīvo aktu procesa noteikumi" (turpmāk – AAPN). AAPN 58.punkts noteica, ja pārvaldes process ierosināts uz iesnieguma pamata, lēmums jāpieņem 15 dienu laikā, ja nav nepieciešama papildu pārbaude un 30 dienu laikā, ja ir nepieciešama papildu pārbaude vai informācija. Saskaņā ar AAPN 59.punktu, ja objektīvu iemeslu dēļ piecpadsmit vai trīsdesmit dienu termiņu nav iespējams ievērot, to var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem no iesnieguma iesniegšanas dienas, un par to jāpaziņo iesniedzējam.

2004.gada 1.februārī stājās spēkā APL, kura 64.panta pirmā daļa uz iesnieguma pamata ierosinātas lietas izskatīšanai noteic viena mēneša termiņu no iesnieguma saņemšanas dienas. Saskaņā ar šā panta otro daļu, ja nepieciešama ilgstoša faktu konstatācija, administratīvā akta izdošanas termiņu ir iespējams pagarināt līdz vienam gadam.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 10.maija noteikumu Nr.313 „Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likuma piemērošanas noteikumi", kas bija spēkā no 2005.gada 14.maija līdz 2006.gada 3.jūnijam, 7.un 8.punktu VAS „Valsts nekustamie īpašumi" izskata nekustamā īpašuma atsavināšanas ierosinājumus un mēneša laikā sniedz ierosinātājam rakstisku atbildi. Ja atsavināšanai ierosinātais nekustamais īpašums nav ierakstīts zemesgrāmatā uz valsts vai pašvaldības vārda, sabiedrība vai pašvaldība organizē atsavināmā nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatā saskaņā ar likumu „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās".

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 30.maija noteikumu Nr.425 „Kārtība, kādā atsavināma valsts un pašvaldību manta", kas bija spēkā no 2006.gada 3.jūnija līdz 2011.gada 16.februārim, sākotnējā 6.punkta redakcija noteica, ka valsts nekustamā īpašuma atsavināšanas ierosinājumus izskata VAS „Valsts nekustamie īpašumi" un, izvērtējot atsavināšanas ierosinājumam pievienotos dokumentus, tā sniedz ierosinātājam rakstisku atbildi, ja nepieciešams, norādot, kuri dokumenti nav iesniegti. Saskaņā ar šo noteikumu 8.punktu valsts nekustamā īpašuma atsavināšanu aptur, ja persona, kurai uz atsavināmā zemesgabala ir īpašumā esošas ēkas, nav noslēgusi atsavināmā zemesgabala nomas līgumu.

No 2005.gada 1.septembra, kas stājās spēkā Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likums, valstij piederošu vai piekrītošu apbūvētu zemesgabalu privatizācijas iesniegumu izskatīšanas termiņi bija noteikti šajā likumā. Šā likuma 7.panta pirmā daļa noteica, ka lēmumu par valstij piederoša apbūvēta zemesgabala nodošanu privatizācijai, ja uz šā zemesgabala esošās ēkas (būves) īpašniekam īpašuma tiesības ir nostiprinātas zemesgrāmatā, pieņem ne vēlāk kā divu mēnešu laikā no dienas, kad saņemts privatizācijas ierosinājums un visi privatizācijai nepieciešamie dokumenti, kas apliecina personas pirmpirkuma tiesības.

Atbildētājas pārstāve tiesai paskaidroja, ka pieteicējas iesniegumu ātrāk par 2012.gadu nebija iespējams pabeigt izskatīt no atbildētājas neatkarīgu iemeslu dēļ. Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka, ņemot vērā nekustamā īpašuma atsavināšanas procesa specifisko raksturu - to, ka pieteicējas atsavināšanas iesnieguma izskatīšanai gaitā bija nepieciešams izstrādāt zemes robežu noteikšanas projektu, kas bija attiecīgi jāsaskaņo, bija nepieciešams saņemt arhīva izziņas, kā arī Zemesgabalu bija nepieciešams ierakstīt zemesgrāmatā, pieteicējas iesnieguma izskatīšana varēja ieilgt. Taču, ja tā notika, atbildētājai bija jāizdod lēmums par iesnieguma izskatīšanas termiņa pagarināšanu, norādot konkrētu pamatojumu. Tiesa konstatē, ka atbildētāja 2002.gada 29.jūlija vēstulē *(lietas 70.lapa)* ir informējusi pieteicēju, ka ir uzsākta dokumentu sagatavošana atsavināšanas ierosinājuma izskatīšanai, un jautājums par Zemesgabala atsavināšanu tiks izskatīts pēc īpašuma tiesību nostiprināšanas zemesgrāmatā. Tātad ar šo vēstuli pieteicēja ir informēta, ka tās iesnieguma izskatīšana ir atlikta uz nenoteiktu laiku. Citas vēstules, ar kurām pieteicēja būtu informēta par tās iesnieguma izskatīšanas gaitu, tiesā nav iesniegtas.

Atbildētāja norāda, ka ilgstošā iesnieguma izskatīšanā ir vainojama arī pieteicēja, jo pieteicēja nesaskaņoja sākotnēji paredzēto atsavināmā Zemesgabala platību. Apgabaltiesa nekonstatē, ka lietā būtu pierādījumi tam, ka pieteicēja būtu atteikusies saskaņot kādu konkrētu tai uzrādītu dokumentu. Tajā pašā laikā no Rīgas pilsētas Būvvaldes 2005.gada 19.aprīļa vēstules *(lietas 127.lapa)* izriet, ka pieteicēja 2005.gada 4.aprīlī ir vērsusies pašvaldībā ar iesniegumu par Zemesgabala dalīšanas iespējām, uz ko Būvvalde minētajā vēstulē pieteicējai atbildējusi, ka tas nav iespējams. Minētā vēstule pretēji pieteicējas pārstāvju apgalvotajam tiesas sēdē apstiprina, ka pieteicēja ir izrādījusi interesi par Zemesgabala sadalīšanas iespējām, tātad ir pamats uzskatīt, ka pieteicēja viedokli par platību, kuru vēlas atsavināt, tomēr ir mainījusi.

Kopumā izvērtējot lietas dalībnieku iesniegtos pierādījumus un sniegtos paskaidrojumus, apgabaltiesa nerod izskaidrojumu tam, kāpēc pieteicējas iesnieguma izskatīšanai bija nepieciešami gandrīz desmit gadi, kas nav atzīstams par saprātīgu termiņu administratīvā akta izdošanā. Apgabaltiesa secina, ka ir pamats atbildētājas rīcībā konstatēt procesuālu pārkāpumu, pieteicējas 2002.gada 13.jūnija iesniegumu neizskatot saprātīgā termiņā.

[11] Saskaņā ar APL 302.panta otro daļu apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kuri izskatīti pirmās instances tiesā. Tā kā pirmās instances tiesā iesniegtajā pieteikumā nebija iekļauts prasījums par morālā kaitējuma un materiālo zaudējumu atlīdzinājumu, pirmās instances tiesa šādu prasījumu nav izskatījusi. Uz iespējamiem zaudējumiem un morālo kaitējumu pieteicēja pirmo reizi ir norādījusi tikai apelācijas sūdzībā, līdz ar to apgabaltiesa pieteicējas argumentus par to nevērtē. Taču vienlaikus apgabaltiesa norāda, ka gadījumā, ja pieteicēja vēlas vērsties pie atbildētājas ar iesniegumu par morālā kaitējuma un materiālo

zaudējumu atlīdzinājumu, pieteicējai jāņem vērā tas, ka, izskatot šo iesniegumu, tiks vērtēta arī pašas pieteicējas rīcība, ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu un procesuālā pārkāpuma konstatēšanu tiesā vēršoties tikai 2012.gada 20.martā, kā arī pieteicējas rīcība līdz 2006.gadam attiecībā uz atsavināmā Zemesgabala platības saskaņošanu.

[12] Ņemot vērā iepriekš secināto, apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances spriedums daļā nav pamatots, jo tiesa nepamatoti nevērtēja pieteicējas argumentus par atbildētājas pieļauto procesuālo pārkāpumu – ilgstošo pieteicējas atsavināšanas iesnieguma neizskatīšanu pēc būtības.

Tā kā pieteikums daļā ir apmierināms, atbildētājai, kas šajā lietā ir Latvijas Republika, saskaņā ar APL 126.panta pirmo daļu uzliekams pienākums atmaksāt pieteicējai tās samaksāto valsts nodevu kopumā Ls 30 apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt SIA „Brīvprātīgais" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par apbūvēta zemesgabala, kadastra Nr./numurs A//adrese//adrese/, atsavināšanu.

Konstatēt, ka VAS „Valsts nekustamie īpašumi" 2012.gada 18.janvāra lēmuma Nr.48 izdošanas procesā pieļāva procesuālu pārkāpumu, SIA „Brīvprātīgais" 2002.gada 13.jūnija atsavināšanas ierosinājumu, reģistrācijas Nr.4604, neizskatot saprātīgā termiņā.

Uzlikt pienākumu Latvijas Republikai atmaksāt SIA „Brīvprātīgais", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, Ls 30 (trīsdesmit latus).

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	I.Amona
Tiesneši	*(paraksts)*	S.Liniņa
	(paraksts)	V.Poķis

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās apgabaltiesas tiesnese

I.Amona

Rīgā 2013.gada 30.oktobrī